

Πρακτικά

1^ο Κύκλου Κατάρτισης 2017

LIFE AMYBEAR

4^η– 5^η Δεκεμβρίου 2017

Ακρωνύμιο έργου: **LIFE AMYBEAR**

Πλήρης τίτλος: **Improving Human-Bear Coexistence Conditions in Municipality of Amyntaio**

Κωδικός έργου: **LIFE15 NAT/GR/001108**

Ημερομηνία έναρξης του έργου: **1^η Οκτωβρίου 2016**

Διάρκεια του έργου: **46 μήνες**

Ιστότοπος: www.lifeamybear.eu

Δράση	C2
Συμμετέχοντες δικαιούχοι	LEVER, AMYNTAIO, DAE-WM, CALLISTO
Τύπος* (R, DEM, DEC, OTHER)	R
Επίπεδο διανομής** (PU, CO, CI)	CO
Ημερομηνία παραδοτέου σύμφωνα με τη Συμφωνία Επιχορήγησης (Grant Agreement)	-
Ημερομηνία υλοποίησης	4-5/12/2017
Σχετικές δράσεις ή υπο-δράσεις	C2.2

*Type: **R** = Κείμενο, αναφορά (excluding the periodic and final reports); **DEM** = Demonstrator, pilot, prototype, plan designs, **DEC** = Websites, patents filing, press & media actions, videos, etc.; **OTHER** = Software, technical diagram, etc.

Dissemination level: **PU = Public, fully open, e.g. web; **CO** = Confidential, restricted under conditions set out in Model Grant Agreement; **CI** = Classified, information as referred to in Commission Decision 2001/844/EC.

Πίνακας Περιεχομένων

1	Εισαγωγή	3
2	Εργασίες Δημερίδας	3
2.1	Συμμετοχή – Δράσεις Δημοσιότητας	3
2.2	Πρώτη Ημέρα Βλάστη (4/12/2017).....	4
2.3	Δεύτερη Ημέρα Αμύνταιο (5/12/2017)	6

Παράρτημα

I	Πρόσκληση	8
II	Πρόγραμμα.....	9
III	Λίστες Συμμετοχής.....	12
IV	Δελτία Τύπου.....	20

1 Εισαγωγή

Η έκθεση αυτή συνοψίζει τα Πρακτικά και τις Δραστηριότητες του 1^{ου} Κύκλου Κατάρτισης του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας και άλλων φορέων που εμπλέκονται σε περιστατικά διαχείρισης πληθυσμών αρκούδας στο πλαίσιο της υλοποίησης της Δράσης C2 του Έργου LIFE AMYBEAR με τίτλο «Βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας στο Δήμο Αμυνταίου», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ίδιους πόρους, στα πλαίσια του Προγράμματος LIFE Φύση και Βιοποικιλότητα. Η διημερίδα διοργανώθηκε από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου-Δυτ. Μακεδονίας σε συνεργασία με τους εταίρους του έργου, LEVER, Δ. Αμυνταίου και ΠΟ ΚΑΛΛΙΣΤΩ, και ξεκίνησε στην περιοχή της Βλάστης στις 4 Δεκεμβρίου 2017 και ολοκληρώθηκε με επίσκεψη στο πεδίο στην περιοχή του Αμυνταίου στις 5 Δεκεμβρίου 2017 με μεγάλη συμμετοχή.

2 Εργασίες Διημερίδας

Η διημερίδα αφορούσε πρωτίστως τα μέλη των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης των Π.Ε. Φλώρινας, Καστοριάς, Γρεβενών, Κοζάνης και Τσοτυλίου που έχουν συγκροτηθεί κατ' εφαρμογή της ΚΥΑ 104180/433/2014, αλλά ήταν ανοιχτή για επιστήμονες και ενδιαφερόμενους από υπηρεσίες και φορείς της περιοχής με άμεσο ενδιαφέρον για τη διαχείριση περιστατικών προσέγγισης – αλληλεπίδρασης αρκούδας σε κατοικημένες περιοχές.

2.1 Συμμετοχή – Δράσεις Δημοσιότητας

Κατά τη διάρκεια των εργασιών στη Βλάστη Κοζάνης (4/12/2017), το κύριο αντικείμενο της συνάντησης επικεντρώθηκε κυρίως σε εισηγήσεις και επιμόρφωσης του προσωπικού των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης (ΟΑΕ) σε θέματα διαχείρισης περιστατικών αλληλεπίδρασης αρκούδας σε κατοικημένες περιοχές αλλά και στην αντιμετώπιση περιστατικών παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Η διημερίδα ήταν ανοιχτή για το κοινό αλλά και για κάθε ενδιαφερόμενο φορέα. Για το σκοπό αυτό στάλθηκαν προσκλήσεις (Παράρτημα Ι) σε όλους τους φορείς της ευρύτερης περιοχής της Δυτικής Μακεδονίας στην προσπάθεια να υπογραμμιστεί η σημασία του έργου όχι μόνο ως εργαλείου προστασίας της αρκούδας αλλά και να τονισθεί η αναγκαιότητα συνύπαρξης με την αρκούδα στις αγροτικές περιοχές.

Επιπλέον, από πλευράς Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου Δυτ. Μακεδονίας (Απ.Δ.Η.Δ.Μ.) δόθηκε ιδιαίτερη δημοσιότητα στο έργο με την έκδοση δελτίων τύπου (Παράρτημα IV) ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Απ.Δ.Η.Δ.Μ. ενώ δόθηκε ραδιοφωνική συνέντευξη στην ΕΡΑ Φλώρινας και συνέντευξη στην ΕΤ3 στην εκπομπή «Επικοινωνία». Η δημοσιότητα κρίθηκε αξιόλογη και συνετέλεσε στην μεγάλη προσέλευση και συμμετοχή στις εργασίες της διημερίδας με συνολικά 73 συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια των εργασιών της πρώτης ημέρας στη Βλάστη και 38 άτομα κατά την διάρκεια της επίσκεψης στο πεδίο στην περιοχή του Αμυνταίου.

Τη διημερίδα άνοιξε με χαιρετισμό του ο κ. Βασίλειος Μιχελάκης, Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου - Δυτ. Μακεδονίας, τονίζοντας τη σημασία του έργου σαν εργαλείο πρόληψης προβλημάτων αλλά και σαν όχημα ανάπτυξης στην περιοχή, ενώ από πλευράς προσκεκλημένων, σύντομους χαιρετισμούς απεύθυναν ο Δήμαρχος Πρεσπών κ. Παναγιώτης Πασχαλίδης και ο Αντιδήμαρχος Άργους Ορεστικού κ. Τιμολέων Ζέζος, οι οποίοι επισήμαναν την αναγκαιότητα βελτίωσης της εθνικής πολιτικής αποζημιώσεων καθώς και την περαιτέρω ενίσχυση των μέτρων πρόληψης. Εκ μέρους της LEVER ως επικεφαλής εταιρού του έργου, ο κ. Αλκιβιάδης Κυριάκου, Project Manager του έργου, εξέφρασε τις ευχαριστίες του για την αριότητα της εκδήλωσης και το πλήθος συμμετοχής ενδιαφερομένων. Τη συνάντηση τίμησαν η κ. Χρύσα Αθανασιάδου, Αντιδήμαρχος Ανάπτυξης Δήμου Κοζάνης και ο κ. Ζέζος Τιμολέων Αντιδήμαρχος Δήμου Άργους Ορεστικού. Από πλευράς της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτ. Μακεδονίας συμμετείχαν οι κ.κ. Νικόλαος Παπαευθυμίου, Γενικός Δ/ντης Δασών & Αγρ. Υποθέσεων, Γεωργία Γεωργάκη, Γενική Δ/ντρια Εσωτερικής Λειτουργίας, Δ/ντές και υπάλληλοι Υπηρεσιών, ενώ παρέστησαν μέλη της ΚΟΜΑΘ, μέλη των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης Δ/σης Δασών Καστοριάς, Γρεβενών και Φλώρινας, Δασαρχείου Κοζάνης, Δασαρχείου Τσοτυλίου, μέλη της ΠΟ ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, μέλη του Φορέα Δ/σης Πρεσπών, του Φορέα Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Βίκου, Αωού και Πίνδου και όλα τα μέλη της ομάδας έργου του LIFE AMYBEAR. Επίσης το πρώτο σκέλος ήταν ανοιχτό σε υπαλλήλους των δασικών υπηρεσιών, ομοσπονδιακούς θηροφύλακες, τοπικούς παράγοντες και φορείς της περιοχής με άμεσο ενδιαφέρον για τις δράσεις του έργου. Αναλυτική λίστα συμμετεχόντων δίνεται στο Παράρτημα ΙΙΙ.

2.2 Πρώτη Ημέρα (Βλάστη 4/12/2017)

Κατά τη διάρκεια των εργασιών της πρώτης ημέρας παρουσιάστηκαν δύο θεματικές ενότητες όπως παρουσιάζονται στο πρόγραμμα της εκδήλωσης (Παράρτημα ΙΙ). Η πρώτη αφορούσε τις γενικές αρχές παρακολούθησης της αρκούδας με τη λήψη μέτρων για τη διαχείριση περιστατικών προσέγγισης αρκούδας σε κατοικημένες περιοχές. Στη δεύτερη θεματική ενότητα έγινε αναλυτική αναφορά στη λήψη ειδικών μέτρων και μεθόδων αντιμετώπισης περιστατικών παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, καθώς και μία συνοπτική παρουσίαση του προγράμματος επιτήρησης και καταπολέμησης της Λύσσας που εκπονείται από τη Δασική Υπηρεσία.

2.2.1 Πρώτη Θεματική Ενότητα: Εισηγήσεις

Στην εναρκτήρια ομιλία, ο κ. Παναγιώτη Τσολακίδη εκπρόσωπος της εταιρείας Lever, παρουσίασε συνοπτικά το έργο LIFE AMYBEAR, τις δράσεις και υποδράσεις του καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των έργων ενώ τόνισε τον καινοτόμο και τον κατ' επέκταση αναπτυξιακό χαρακτήρα του έργου για την περιοχή του Αμυνταίου και κατ' επέκταση στο Ν. Φλώρινας. Επισήμανε δε, το συγκεκριμένο έργο έρχεται ως συνέχεια προηγούμενης δράσης έργου LIFE στην περιοχή της Καστοριάς, και δύναται να αποτελέσει μία ολοκληρωμένη και αναγκαία συνέχεια για την βελτίωση της προστασίας και διαχείρισης των πληθυσμών αρκούδας στην περιοχή της Δυτικής Ελλάδας.

Στην επόμενη ομιλία ο Δρ. Βιολογίας κ. Γιώργος Μερτζάνης παρουσίασε τις γενικές αρχές παρακολούθησης αρκούδας με μια αναλυτική αναφορά στα εργαλεία που διαθέτουμε

σήμερα για την συλλογή γενετικού υλικού αλλά και δεδομένων γεωχωρικής κατανομής του πληθυσμού τους. Επισημάνθηκε ότι, από στοιχεία που έχει συλλέξει η ΠΟ Καλλιστώ τα τελευταία χρόνια, - διασταυρωμένα από τη βάση δεδομένων του ΕΛΓΑ η οποία αποτελεί μια χρήση πηγή δεδομένων- διαπιστώνεται μια αύξηση του πληθυσμού της αρκούδας στην περιοχή εκτέλεσης του έργου. Υπολογίζεται ότι ο συνολικός πληθυσμός στην Ελλάδα κυμαίνεται από 100 έως 200 άτομα κατ' ελάχιστον με ένα σημαντικό αριθμό ατόμων να παρουσιάζει κινητικότητα από και προς τις Βαλκανικές χώρες ίσως και λόγω αυξημένων πιέσεων στα ενδιαφέροντα του είδους στις γειτονικές χώρες. Επιπλέον έγινε μια παρουσίαση των μεθόδων και των αποτρεπτικών μέτρων που έχουν επιχειρηθεί κατά καιρούς με σκοπό την διαχείριση προβληματικών καταστάσεων σε συνθήκες συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας κυρίως σε κατοικημένες περιοχές. Τονίστηκε η αλλαγή στάσης που πρέπει να υιοθετήσουν οι τοπικές κοινωνίες στις καθημερινές τους συνήθειες όπως πχ. στην σωστή διαχείριση απορριμμάτων, ως δόκιμες αποτρεπτικές επεμβάσεις.

2.2.2 Δεύτερη Θεματική Ενότητα: Εισηγήσεις

Στην πρώτη ομιλία της δεύτερης θεματικής ενότητας, ο κ. Σπύρος Ψαρούδας, μέλος της ΠΟ ΚΑΛΛΙΣΤΩ, έκανε μια γενική εισαγωγή στο πρόβλημα των δηλητηριασμένων δολωμάτων σήμερα στην Ελλάδα. Επισημάνθηκε ότι, η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων απαγορεύεται σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία από το 1993 και δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση λύση στο πρόβλημα των ζημιών που εποχικά προκαλούν τα άγρια ζώα στην παραγωγή. Παρόλα αυτά, συνεχίζεται με μεγάλη ένταση σε πολλές περιοχές, αποτελώντας έναν από τους βασικότερους κινδύνους για την άγρια ζωή, τα σκυλιά φύλαξης, τα κυνηγετικά σκυλιά και τη δημόσια υγεία. Μέσα από την υλοποίηση στοχευμένων δράσεων και πολιτικών που υιοθέτησε και το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και μέσω προηγούμενων δράσεων των προγραμμάτων LIFE, επιδοτήθηκε η προμήθεια ηλεκτροφόρων περιφράξεων οι οποίες αποσκοπούν στην άμβλυση του προβλήματος συνύπαρξης της μελισσοκομικής και κτηνοτροφικής δραστηριότητας με την αρκούδα στον ίδιο φυσικό χώρο με στόχο την ελάττωση των ζημιών, τη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της χώρας και κατ'επέκταση την προστασία της βιοποικιλότητας. Παράλληλα, δράσεις που έχουν υλοποιηθεί αλλά και θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του προγράμματος LIFE AMYBEAR, όπως η ανάπτυξη ενός δικτύου με κτηνοτρόφους και εκτροφείς ποιμενικών σκύλων, οι οποίοι χορηγούν κουτάβια ελληνικών ποιμενικών σκύλων σε επιλεγμένους κτηνοτρόφους, έχει αποδειχθεί έμπρακτα ότι βοηθάνε αποτελεσματικά στην προστασία των κοπαδιών από επιθέσεις σαρκοφάγων ζώων. Όλα τα παραπάνω μέτρα αποσκοπούν στην εξουδετέρωση των κινήτρων παράνομης εξόντωσης ειδών της άγριας πανίδας

Στην ομιλία της, η κα Κωνσταντίνα Τσοκανά, υποψήφια διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και συνεργάτης της ΠΟ Καλλιστώ αναφέρθηκε στα συμπτώματα των ζώων από δηλητηριασμένα δολώματα, στην παροχή πρώτων βοηθειών ενώ τόνισε την αναγκαιότητα λήψης ειδικών μέτρων και μεθόδων αντιμετώπισης του προβλήματος αυτού. Τονίστηκε ότι η πρακτική των δηλητηριασμένων δολωμάτων είναι ριζωμένη στην ελληνική ύπαιθρο και τα βασικά της κίνητρα είναι τόσο η καταπολέμηση πληθυσμών άγριας πανίδας (λύκος, αλεπού, αρκούδα κλπ) τα οποία θεωρούνται ότι ανταγωνίζονται θηραματικά είδη αλλά και η εξόντωση ποιμενικών και κυνηγετικών σκύλων όταν προκύπτουν ζητήματα σύγκρουσης ή ανταγωνισμού μεταξύ κοινωνικών ομάδων ή αντιδικίας μεταξύ κτηνοτρόφων και κυνηγών. Η απώλεια ποιμενικών σκύλων επηρεάζει το κτηνοτροφικό κεφάλαιο λόγω αύξησης ζημιών

από μεγάλα σαρκοφάγα με συνέπεια την είσοδο σε ένα φαύλο κύκλο αυξημένης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Επισημάνθηκε η δευτερογενής δηλητηρίαση που προκαλείται από τα δηλητηριασμένα δολώματα μέσω της μεταφοράς της στην τροφική αλυσίδα με συνέπεια να αποτελούν θανάσιμο κίνδυνο για την δημόσια υγεία. Τέλος, η κα Τσοκανά αναφέρθηκε σε μία σειρά συμπτωμάτων που παρουσιάζουν οι σκύλοι φύλαξης ως αποτέλεσμα δηλητηρίασης αλλά και στις πρώτες βοήθειες που μπορούν να δοθούν είτε με χορήγηση ατροπίνης, ενεργού άνθρακα κλπ. Ανάμεσα στις δράσεις του προγράμματος LIFE AMYBEAR είναι και η διανομή 1200 κιτ αντιμετώπισης δηλητηριασμένων δολωμάτων ως μέτρο προστασίας των κτηνοτρόφων.

Τέλος στην τελευταία ομιλία της 2^{ης} θεματικής ενότητας ο Δασολόγος του Δασαρχείου Μετσόβου κ. Νίκος Κανελλόπουλος έκανε μία συνοπτική παρουσίαση του προγράμματος επιτήρησης και καταπολέμησης της Λύσσας που εκπονείται από τη Δασική Υπηρεσία στην Ελλάδα. Η λύσσα είναι μια ιογενή λοίμωξη του κεντρικού νευρικού συστήματος που οφείλεται σε διάφορα στελέχη του ιού *Lyssavirus*. Ο ιός αφού εισέλθει στον οργανισμό μεταναστεύει στον εγκέφαλο του θύματος. Προσβάλλει όλα τα θηλαστικά, δηλαδή κατοικίδια και αγροτικά ζώα, άγρια ζώα όπως την αλεπού και εκδηλώνεται είτε με μανιακή είτε με καταθλιπτική μορφή. Τονίσθηκε ότι, κάθε χρόνο η Δασική Υπηρεσία στην Ελλάδα υλοποιεί πρόγραμμα εμβολιασμού των αλεπούδων από το στόμα κατά της λύσσας. Τα εμβόλια-δολώματα διανέμονται με αεροσκάφη, έχουν χρώμα καφέ (μοιάζουν με σοκολάτα) και έχουν μυρωδιά ψαριού που ελκύει τις αλεπούδες και απωθεί τους ανθρώπους. Τα δολώματα-εμβόλια περιέχουν στο εσωτερικό τους μία πλαστική κάψουλα γεμάτη με το εμβόλιο (εξασθενημένος ιός λύσσας) σε υγρή μορφή. Μέχρι σήμερα το πρόγραμμα έχει σημειώσει αξιοσημείωτη επιτυχία.

Οι εργασίες της πρώτης ημέρας ολοκληρώθηκαν με παρεμβάσεις και συζήτηση των παρευρισκομένων όπου επισημάνθηκε η αναγκαιότητα ενίσχυσης της υλικοτεχνικής υποδομής των ΟΑΕ, η αποδέσμευση και διάθεση των σχετικών κονδυλίων από το Πράσινο Ταμείο, η κατάλληλη προμήθεια και εκπαίδευση σκύλων φύλαξης και η διαρκή επιμόρφωση και συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών πάνω στα θέματα που αναπτύχθηκαν.

2.3 Δεύτερη Ημέρα: Αμύνταιο 5/12/2017

Το δεύτερο σκέλος στο Αμύνταιο αφορούσε μόνο τα μέλη των ΟΑΕ με επίδειξη στο πεδίο των μέσων παρακολούθησης πληθυσμών αρκούδας και αποτρεπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση προβληματικών καταστάσεων αλλά και ο τρόπος συλλογής γενετικού υλικού από τις αρκούδες και ο τρόπος χειρισμού των ραδιοκολλάρων.

Η εφαρμογή της γενετικής ταυτοποίησης (συλλογή και ανάλυση του γενετικού υλικού (DNA) ενός είδους) έχει καθιερωθεί διεθνώς ως η πλέον ακριβής και αξιόπιστη μέθοδος για την εκτίμηση πολλών παραμέτρων της πληθυσμιακής κατάστασης ενός είδους. Μέσω της ανάλυσης του DNA ενός οργανισμού αντλείται ακριβής και επιστημονικά τεκμηριωμένη πληροφορία για την γενετική του ταυτότητα, το φύλο του, τη συγγενειά του με τα υπόλοιπα άτομα ενός πληθυσμού αλλά και τις σχέσεις που έχουν γειτονικοί πληθυσμοί μεταξύ τους. Το DNA απομονώνεται από τους θύλακες των τριχών ενός ζώου, από τον ιστό, το αίμα του και τα περιττώματά του. Μία εργονομική μέθοδος συλλογής γενετικού υλικού είναι η

συλλογή τριχών από δέντρα και στύλους που σημαδεύουν συστηματικά οι καφέ αρκούδες ειδικά κατά την περίοδο της αναπαραγωγής. Η αρκούδα, τρίβεται πάνω σε αυτό το υπόστρωμα αφήνοντας την ιδιαίτερη μυρωδιά της αλλά και βιολογικό υλικό (όπως υπολείμματα τριχώματος) άμεσα αξιοποιήσιμο για την γενετική ανάλυση.

Η δορυφορική τηλεμετρία αποτελεί μια από τις πιο διαδεδομένες μεθόδους παρακολούθησης ατόμων από ένα πληθυσμό αρκούδας. Σύμφωνα με αυτήν την μέθοδο, αφού το ζώο αναισθητοποιηθεί από την κτηνίατρο της ομάδας, τοποθετείται σε αυτό δορυφορικό ραδιοκollάρο, το οποίο επιτρέπει με ακρίβεια λίγων μέτρων, τον εντοπισμό και την καταγραφή της θέσης του, στέλνοντας SMS μέσω internet και έτσι οι επιστήμονες μπορούν να εντοπίσουν με λεπτομέρεια και να ερμηνεύσουν την χωρική συμπεριφορά του ζώου σε μια φυσική περιοχή, τόσο σε σχέση με τα χαρακτηριστικά του βιοτόπου, όσο και σε σχέση με παράγοντες που τον υποβαθμίζουν, π.χ. ένας μεγάλος οδικός άξονας όπως είναι η Εγνατία Οδός αλλά και σε συσχετισμό με τις ανθρώπινες δραστηριότητες και παρουσία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Πρόσκληση

LIFE AMYBEAR (LIFE15 NAT /GR/001108)

“Βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας στο Δήμο Αμυνταίου”

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Βλόστη-Αμύνταιο, 4-5 Δεκεμβρίου 2017

Ανοιχτή εκδήλωση

Σας προσκαλούμε να παρευρεθείτε στην διημερίδα που διοργανώνει η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου-Δυτ. Μακεδονίας όπου θα συζητηθούν θέματα που αφορούν:

1. Κατάρτιση προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας και άλλων φορέων που εμπλέκονται στη διαχείριση πληθυσμών αρκούδας
2. Αντιμετώπιση περιστατικών παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων
3. Πρόγραμμα Επιτήρησης και Καταπολέμησης της Λύσσας στην Ελλάδα

Η συνάντηση θα πραγματοποιηθεί στο Ξενοδοχείο ΛΑΜΠΑΣ, την Δευτέρα 4 Δεκεμβρίου 2017 και ώρα 09:00 π.μ. και στο Αμύνταιο την Τρίτη 5 Δεκεμβρίου 2017 και ώρα 09:30 π.μ.

Για περισσότερες πληροφορίες

Γραφείο Συντονιστή Α.Δ.Η.Δ.Μ. Κοζάνης: 2461350116-17

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση με τη βοήθεια των πόρων του προγράμματος Επιχειρησιακού LIFE «Φύση και Βιοποικιλότητα»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
Πρόγραμμα Δημερίδας

**Project LIFE AmyBear
(LIFE15 NAT/GR/001108)**

Δράση C2

**Ενέργεια C2.2: Κατάρτιση προσωπικού της Δασικής
Υπηρεσίας και άλλων φορέων που εμπλέκονται στη
διαχείριση πληθυσμών αρκούδας**

--- Πρόγραμμα 1^{ου} Κύκλου Κατάρτισης (2017) ---

Θέματα κατάρτισης:

- 1) Υλοποίηση της ΚΥΑ υπ' αριθ. 104180/433 – ΦΕΚ 272Β/07.02.2014 (Λήψη μέτρων για τη διαχείριση περιστατικών προσέγγισης αρκούδας σε κατοικημένες περιοχές)
- 2) Αντιμετώπιση περιστατικών παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων
- 3) Πρόγραμμα Επιτήρησης και Καταστολέμησης της Λύσσας στην Ελλάδα

1^η Ημέρα (Βλάστη, Δευτέρα 4 Δεκεμβρίου 2017)

09:00-09:30 Προσέλευση

09:30 Χαιρετισμοί

1^η Θεματική ενότητα (έργο LIFE AmyBe ar, αλληλεπίδραση αρκούδας-ανθρώπου)

09:45 Το έργο LIFE AmyBe ar (Παναγιώτης Τσολακίδης, LEVER)

10:00 Γενικές αρχές παρακολούθησης αρκούδας, μέθοδοι και αποτρεπτικά μέτρα για την διαχείριση προβληματικών καταστάσεων λόγω αλληλεπίδρασης αρκούδων-ανθρώπου (Γιώργος Μερτζάνης, Δρ. Βιολογίας, ΚΑΛΛΙΣΤΩ)

11:00 Ερωτήσεις - συζήτηση 1^{ης} Θεματικής ενότητας

11:30 Διάλειμμα – καφές

2^η Θεματική ενότητα (Αντιμετώπιση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων, καταστολή της λύσσας)

12:00 Γενική εισαγωγή στο πρόβλημα των Δηλητηριασμένων Δολωμάτων (Σπύρος Ψαρούδας, ΚΑΛΛΙΣΤΩ)

- Έκταση, ένταση του φαινομένου
- Κίνηση, αίτια
- Επιπτώσεις

12:15 Ειδικά μέτρα και μέθοδοι αντιμετώπισης του προβλήματος των Δηλητηριασμένων Δολωμάτων (Κωνσταντίνα Τσοκανά, Κτηνίατρος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

- Μέσα ανίχνευσης και εξουδετέρωσης δηλητηριασμένων δολωμάτων
- Βασικές οδηγίες διάσωσης και παροχής πρώτων βοηθειών για ένα δηλητηριασμένο ζώο εργασίας
- Πρακτικά μέτρα αντιμετώπισης του προβλήματος
- Άε πουργκότετρα και αποτελεσματικότερα των προληπτικών μέτρων (π.χ. Σιάλοι Φύλαξης Κοποδιών).

13:00 Πρόγραμμα Επιτήρησης και Καταστολής της Λύσσας στην Ελλάδα. Η συμμετοχή της Δασικής Υπηρεσίας στην υλοποίηση του προγράμματος (Νίκος Κανελλόπουλος, Δασολόγος, Δασαρχείο Μετσόβου)

- Γενικά περί λύσσας, νομοθετικό πλαίσιο
- Εμβολιασμοί, συλλογή δειγμάτων, παθητική και ενεργητική δειγματοληψία
- Συνεργεία δίωξης

13:20 Ερωτήσεις - συζήτηση 2^{ης} Θεματικής ενότητας

14:00 Ελαφρύ Γεύμα - Αήξη πρώτης μέρας σεμιναρίου

2^η ημέρα (Αμύνταιο, Τρίτη 5 Δεκεμβρίου 2017)

09:30 Συνάντηση μπροστά στη Λέσχη Αξιωματικών Φρουράς Αμυνταίου, Κεντρική Πλατεία Αμυνταίου

10:00 Αναχώρηση για επίσκεψη στο πεδίο (περιοχή εφαρμογής έργου LIFE AmyBear) - Επίδειξη μέσων παρακολούθησης πληθυσμών αρκούδας και αποτρεπτικών μέτρων για αντιμετώπιση προβληματικών καταστάσεων

- IR κάμερες
- Τηλεμετρία
- Κολάρα – Κεραία δέκτης
- Στύλοι για δείγματα DNA
- Καταγραφή βιοδηλωτικών – Καρέλας πεδίου
- Αποτρεπτικά μέτρα, ειδικός εξοπλισμός

13:30 Αξιολόγηση σεμναρίου

14:00 Λήξη σεμναρίου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Λίστα Συμμετεχόντων

Δημερίδα
του έργου LIFE AMYBEAR
LIFE15 NAT/GR/001108

ΒΑΣΙΛΗ 4/12/2017

ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟ
ΛΙΣΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ 1^{ης} ΕΠΙΜΟΡΦΟΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ
ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΗ - ΑΜΥΝΤΑΙΟ (4-5/12/2017)

Α/Α	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από ίδιους πόρους, στο πλαίσιο του Προγράμματος Επιχειρησιακών LIFE «Θύση και Βιολογική ΔIVERSITAS»

Ανοχτή Ημερίδα

A/A	ΟΝΟΜ/ΜΟ	ΦΟΡΕΑΣ	ΟΙΕΣΗ	EMAIL/ΤΗΛ
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				

LIFE AMYBEAR
LIFE15 NAT/GR/001108

Ανοχτή Ημερίδα

A/A	ΟΝΟΜ/ΜΟ	ΦΟΡΕΑΣ	ΓΕΙΗ	EMAIL/THA
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΑΣ

Ανοικτή Ημερίδα

A/A	ΟΝΟΜ/ΜΟ	ΦΟΡΕΑΣ	ΟΕΣΗ	EMAIL/THΛ.
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				
51				
52				
53				
54				
55				
56				
57				
58				
59				
60				
61				

ΔΙΕΛΕΓΜΕΝΟΙ/ΟΝΕΣ/ΟΝΤΕΣ

com
 A
 H
 ΠΥΣ
 ON
 PSH

Ανοικτή Ημερίδα

Α/Α	ΟΝΟΜ/ΜΟ	ΦΟΡΕΑΣ	ΓΕΙΗ	EMAIL/THA
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				
70				
71				
72				
73				

LIFE AMYBEAR
LIFEIS NAT/GR/001108

Ανοικτή Ημερίδα

A/A	ΟΝΟΜ/ΜΟ	ΦΟΡΕΑΣ	ΓΕΣΗ	EMAIL/ΤΗΛ.
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				
70				
71				
72				
73				

LIFE AMYBEAR
LIFEIS NAT/GR/001108

Ανοικτή Ημερίδα

A/A	ΟΝΟΜ/ΜΟ	ΦΟΡΕΑΣ	ΓΕΣΗ	EMAIL/ΤΗΛ.
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				
70				
71				
72				
73				

LIFE AMYBEAR
LIFEIS NAT/GR/001108

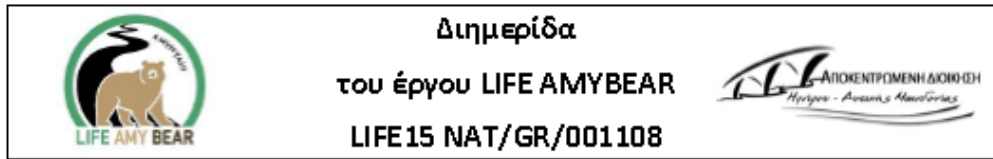
Ανοικτή Ημερίδα

A/A	ΟΝΟΜ/ΜΟ	ΦΟΡΕΑΣ	ΓΕΣΗ	EMAIL/ΤΗΛ.
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				
70				
71				
72				
73				

LIFE AMYBEAR
LIFEIS NAT/GR/001108

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Δελτία Τύπου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΗΠΕΙΡΟΥ-ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗ

28/11/2017

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Διημερίδα κατάρτισης του προσωπικού των Δασικών Υπηρεσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας και των φορέων που εμπλέκονται στη διαχείριση πληθυσμών αρκούδας, θα πραγματοποιηθεί το διήμερο 4 & 5/12/2017 στη Βλάστη και στο Αμύνταιο, στο πλαίσιο υλοποίησης της Δράσης C2 του έργου LIFE AMYBEAR με τίτλο «Βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας στο Δήμο Αμυνταίου».

Η διημερίδα η οποία διοργανώνεται από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας σε συνεργασία με τους εταίρους του έργου LEVER, Δήμο Αμυνταίου και Καλλιτώ, αφορά πρωτίτως τα μέλη των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης των Περιφερειακών Ενοτήτων Φλώρινας, Καστοριάς, Γρεβενών, Κοζάνης και της περιοχής Τσατυλίου, που έχουν συγκροτηθεί κατ' εφαρμογή σχετικής Κοινής Υπουργικής Απόφασης, αλλά είναι ανοιχτή για επιστήμονες και ενδιαφερόμενους από υπηρεσίες και φορείς της περιοχής με άμεσο ενδιαφέρον για τη διαχείριση περιστατικών προσέγγισης-αλληλεπίδρασης αρκούδας σε κατοικημένες περιοχές.

Το πρόγραμμα του 1^{ου} Κύκλου Κατάρτισης, ξεκινά τη **Δευτέρα 4/12/2017 στις 09:00 το πρωί στην αίθουσα συνεδριάσεων του Πρότυπου Κέντρου Κτηνοτροφίας και Εκπαίδευσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας, στη Βλάστη.**

Την πρώτη ημέρα των εργασιών της διημερίδας, θα παρουσιαστούν θεματικές ενότητες που αφορούν τις γενικές αρχές παρακολούθησης της αρκούδας με τη λήψη μέτρων για τη διαχείριση περιστατικών προσέγγισης αρκούδας σε κατοικημένες περιοχές, τη λήψη ειδικών μέτρων και μεθόδων αντιμετώπισης περιστατικών παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, ενώ παράλληλα θα γίνει συνοπτική παρουσίαση του προγράμματος επιτήρησης και καταστολής της λύσσας που εκπονείται από τις δασικές υπηρεσίες στην Ελλάδα.

Οι εργασίες της διημερίδας θα συνεχιστούν και θα ολοκληρωθούν την **Τρίτη 5/12/2017 στο Αμύνταιο**, όπου κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στο πεδίο σε περιοχή εφαρμογής του έργου LIFE AMYBEAR, θα γίνει επίδειξη στις Ομάδες Άμεσης Επέμβασης των μέσω παρακολούθησης πληθυσμών αρκούδας και των

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από ιδίους πόρους στο πλαίσιο του Προγράμματος Επιχορηγήσεων LIFE «Φύση και Βιοποικιλότητα»

Ανοιχτή Ημερίδα

ασοτροπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση προβληματικών καταστάσεων. Θα παρουσιαστούν επίσης οι ενέργειες επέμβασης που απαιτούνται για κάθε περιστατικό και θα ακολουθήσει συζήτηση για τη βελτιστοποίηση του συντονισμού και του τρόπου δράσης των εμπλεκόμενων αρμόδιων φορέων για τη διαχείριση μελλοντικών περιστατικών.

Η ανχώρηση για την επίσκεψη στο πεδίο εφαρμογής του έργου θα γίνει στις **10:00 το πρωί**, με τόπο συνάντησης των συμμετεχόντων τη Λέσχη Αξιωματικών Φρουράς Αμυνταίου στην Κεντρική Πλατεία, στις **09:30 π.μ.**

Το πρόγραμμα **LIFE AMYBEAR** συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ιδίους πόρους στο πλαίσιο του προγράμματος **LIFE Φύση και Βιοποικιλότητα** και επιδιώκει γενικά την υλοποίηση διαχειριστικών δράσεων για τη βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας στην περιοχή. Στα αναμενόμενα αποτελέσματα περιλαμβάνονται τόσο η εξάλειψη ή ο περιορισμός σε βιώσιμα επίπεδα των αρνητικών αλληλεπιδράσεων όσο η ενίσχυση και διάχυση των κοινωνικοοικονομικών ωφελειών που συνεπάγεται η παρουσία και συνύπαρξη της αρκούδας με τον άνθρωπο στην περιοχή.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στο Γραφείο του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας, επικοινωνώντας στο **24613-50116 & 50117**.

Διημερίδα
του έργου LIFE AMYBEAR
LIFE 15 NAT/GR/001108

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΗΠΕΙΡΟΥ-ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

08/12/2017

ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η βελτίωση της προστασίας της αρκούδας *Ursus arctos* σε παγκόσμια κλίμακα με την επίτευξη μιας βιώσιμης διαχείρισης της συνύπαρξης του ανθρώπου με την αρκούδα, μέσω της ελαχιστοποίησης της αρνητικής αλληλεπίδρασης, είναι ένας από τους κύριους σκοπούς του έργου **LIFE AMYBEAR** που αναπτύσσεται στην περιοχή του Αμυνταίου, στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος **LIFE Φύση και Βιοποικιλότητα**.

Ενταγμένος στην τήρηση των δεσμεύσεων και του χρονοδιαγράμματος του έργου ήταν ο **1^{ος} επιμορφωτικός κύκλος κατάρτισης** του προσωπικού των Δασικών Υπηρεσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας και των φορέων που εμπλέκονται στη διαχείριση πληθυσμών αρκούδας, που πραγματοποιήθηκε με επιτυχία και μεγάλη συμμετοχή το **δυήμερο 4 & 5/12/2017 στη Βλάστη και το Αμύνταιο**, υλοποιώντας τη δράση C2 του έργου «**Βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας στο Δήμο Αμυνταίου**».

Τις εργασίες της διημερίδας άνοιξε ο **Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας κ. Βασίλειος Μιχαλάκης**, ο οποίος στο χαιρετισμό του τόνισε τη σημασία του έργου σαν εργαλείο πρόληψης προβλημάτων αλλά και σαν όχημα ανάπτυξης της περιοχής.

Επίκεντρο της πρώτης ημέρας του προγράμματος κατάρτισης ήταν η ανάπτυξη εισηγήσεων επιμόρφωσης του προσωπικού των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης σε θέματα διαχείρισης περιστατικών αλληλεπίδρασης αρκούδας σε κατοικημένες περιοχές καθώς και η αντιμετώπιση περιστατικών παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Ο εκπρόσωπος της εταιρείας «**LEVER**» Σύμβουλοι Ανάπτυξης κ. Παναγιώτης Τσαλακίδης παρουσίασε τις δράσεις του έργου LIFE Amybear, υπογραμμίζοντας τον καινοτόμο και κατ'επέκταση αναπτυξιακό χαρακτήρα του, ενώ ο Επιστημονικός Συντονιστής της Περιβαλλοντικής Οργάνωσης «**ΚΑΛΛΙΣΤΩ**» Δρ. Γεώργιος Μερτζάνης στην εισήγησή του ανέλυσε τις γενικές αρχές παρακολούθησης της αρκούδας, τα εργαλεία συγκέντρωσης βιοδηλωτικών ενδείξεων του πληθυσμού αρκούδας, τις μεθόδους αλλά και τα

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από ιδίους πόρους στο πλαίσιο του Προγράμματος Επιχορηγήσεων LIFE «Φύση και Βιοποικιλότητα»

Ανοιχτή Ημερίδα

ασοτροπικά μέτρα για τη διαχείριση προβληματικών καταστάσεων, λόγω αλληλεπίδρασης αρκούδας-ανθρώπου.

Η έκταση και η ένταση του φαινομένου των δηλητηριασμένων δολωμάτων, τα κίνητρα-αίτια και οι επιπτώσεις αποτέλεσαν το αντικείμενο της εισήγησης του Γενικού Συντονιστή-Διευθυντή της Περιβαλλοντικής Οργάνωσης «ΚΑΛΔΕΤΩ» κ. Σπύρου Ψαρούδα.

Η κα. Κωνσταντίνα Τσοκανά **Καρδίνατρος-υποψήφια Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας** επικεντρώθηκε στα συμπτώματα των ζώων από δηλητηριασμένα δολώματα και στην παροχή πρώτων βοηθειών, δίνοντας παράλληλα βασικές οδηγίες για τη διάσωσή τους. Υπογράμμισε δε, την ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων και μεθόδων αντιμετώπισης του προβλήματος.

Ο κύκλος των εισηγήσεων ολοκληρώθηκε, με την παρουσίαση του προγράμματος επιτήρησης και καταστολής της λύσσας που εκπονείται από τη Δασική Υπηρεσία στην Ελλάδα, από τον κ. Νικόλαο Κανελλόπουλο, **Δασολόγο** του Δασαρχείου Μετσόβου.

Στις εργασίες της πρώτης ημέρας κατόρθωσαν πέραν των μελών των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης, υπάλληλοι των δασικών υπηρεσιών, ομοσπονδιακοί θηροφύλακες, τοπικοί παράγοντες και φορείς της περιοχής που εκδήλωσαν άμεσο ενδιαφέρον για τις δράσεις του έργου.

Ανοιχτή Ημερίδα

Τα μέλη των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης των Διευθύνσεων Δασών Κοζάνης, Κατοριάς, Γρεβενών, Φλώρινας και του Δασορχείου Τσοπλίου, επισκέφτηκαν την Τρίτη 5/12/2017 ημέρα ολοκλήρωσης του προγράμματος κατάρτισης το πεδίο εφαρμογής του έργου στο Αμύνταιο, όπου εκπρόσωποι της Περιβαλλοντικής Οργάνωσης «ΚΑΛΛΙΣΤΩ» επέδειξαν τα μέσα παρακολούθησης των πληθυσμών της αρκούδας και τα οπιοσρεπτικά μέτρα για την αντιμετώπιση προβληματικών καταστάσεων.

Στη διημερίδα κατάρτισης συμμετείχαν ο Δήμαρχος Πρεσπών κ. Παναγιώτης Πασχαλίδης, ο Αντιδήμαρχος Άργους Ορεστικού κ. Τιμοθέων Ζέζος, ο Project Manager του έργου από τη LEVER κ. Αλκιβιάδης Κυριάκου, οι οποίοι απεύθυναν και σύντομο χαιρετισμό, η Αντιδήμαρχος Κοζάνης κα. Χρύσα Αθανασιάδου, Γενικοί Διευθυντές της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας, μέλη του Φορέα Διαχείρισης Πρεσπών, του Φορέα Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Βίκου, Αώου και Πίνδου, της Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Μακεδονίας Θράκης (ΚΟΜΑΘ) και της ομάδας έργου του LIFE Amgbear.

Τέλος υπενθυμίζεται ότι, τη διημερίδα διοργάνωσε η **Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας σε συνεργασία με τους εταίρους του έργου «LEVER» Σύμβουλοι Ανάπτυξης, το Δήμο Αμυνταίου και την Περιβαλλοντική Οργάνωση για την άγρια ζωή & τη φύση «ΚΑΛΛΙΣΤΩ».**

